

Esilint. lsto 107/10. 4. 1986 n

VEHKALAHTI HUSULA KÄRMEVUORI 00-0001

Oletetun asuinkuopan koekaivaus

Anne Vikkula 1985

VEHKALAHTI HUSULA KÄRMEVUORI

Oletetun asuinkuopan koekaivaus

A. Vikkula 1985

ARKISTOTIETOJA

Kunta: Vehkalahti

Kylä: Husula

Kohde: Kärmevuori

Tila: RNrot 1:131, 1:104, 1:142 (koko alue)

Peruskartta: 3042 02 REITKALLI

Koordinaatit: x = 6724 06

y = 3508 52

z = n. 20 m ymp.

Kartat: Peruskarttaote 1:20000, A4, s. 4

Luonnos "asuinkuopan" poikkileikkauksesta n. 1:10, A4, s. 5

Negatiivit: f. 63044-63045 Panoraama. Yleiskuva "asuinkuoppa-alueen"
keskiosan kuopista. W-E. Kuva s. 6

Diapositiivit: nro 9732 Kärmevuoren "asuinkuoppia" kuopparyhmän keski-
vaiheilta, noin E-W.

nro 9733 "Asuinkuoppaan" kaivetun koekuopan leikkaus
eli poikittaisprofiili, N-S.

KÄRMEVUOREN "ASUINKUOPPIEN" TUTKIMUS

Ollessamme suorittamassa kaivausta Vehkalahden Tonttilan kivikautisella asuinpaikalla heinä-elokuussa 1985 (ks. A. Vikkulan kaivauskertomusta top. arkistossa) saapui paikalle aktiivinen harrastelija-arkeologi Eino Mäkelä, os. Ahvenruohontie 14, 49400 Hamina, joka kertoi jo pidemmän aikaa keränneensä materiaalia metsissä olevista kuopista. Nämä kuopat olivat hänen käsityksensä mukaan kivikauteen liittyviä, koska ne useimmiten sijaitsevat 20 metrin korkeuskäyrän tuntumassa. Mäkelä jätti varsin selkeään muotoon kootun aineistonsa esihistorian toimiston arkistoon sijoitettavaksi. Mäkelän mukana ollut Raimo Huurremäki kertoi kaivaneensa Perämetsän (ks. Mäkelän raportti) yhteen kuoppaan pienen koekuopan ja todenneensa keskellä tulisijan. Mukana ollut valokuva oli erittäin huono, mutta kyseessä saattoi olla halkaisijaltaan 10-20 cm:n suuruisista kivistä koottu tulisija. Tulisijassa oli tavattu hiiltä ja nokea, mutta hiiliä ei ollut otettu talteen. Mäkelän käsitys oli, että kuopissa yleensä aina on tulisija, vaikkei hän niitä kertonutkaan kaivaneensa, ja hän oli hyvin vakuuttunut siitä, että kuopat ovat kivikautisia asuinkuoppia.

Asian tarkastamiseksi päätimme 7.8.1985 illalla käydä tutkimassa Kärmevuoren kuoppia, jotka sijaitsevat sopivalla korkeudella. Mukanani olivat kaivauksen piirtäjä Tuija Wallenius-Saksanen sekä kaivausapulainen Maija Tusa. Kärmevuoren pohjoisrinteessä maantien eteläpuolella todettiin useita kymmeniä kuoppia yhdessä tai paikoin kahdessa korkeuskäyrien suuntaisessa rivissä. Ne olivat kooltaan noin 1,5 x 3 metriä ja syvyydeltään 50 - 80 cm, ja niiden suunta oli useimmiten korkeuskäyriä vastaan (N-S). Enin osa sijaitsi varsin tiiviisti ilmoitetun koordinaattipisteen lähetyvillä, mutta joitain yksittäisiä tavattiin ylempänä rinteessä ja noin 50 metrin etäisyydelle saakka (ks. kartta s. 4).

Tutkimuskohteeksi valittiin kuoppa, joka ei ollut kovin syvä, ja jossa puita ei ollut haittaamassa vähällä ajalla tehtävää työtä ks. kuva s. 6 ja diat 9732 ja 9733). Siihen kaivettiin noin puolen metrin levyinen ja kahden metrin pituinen koeoja pituussuuntaan nähden poikittain. Turpeen alla todettiin päälle kasattua hienoa sekoittunutta ja heikosti liikaista hiekkaa, joka länsipäässä puhkaisi huuhtoutuneen kerroksen.

Sen alla kulki nokiraita, joka oli vain paikoin näkyvissä ja myötäili kuopan muotoa 40 - 60 cm:n syvyydessä turpeen alla. Nokiraidan alla oli itäreunalla palanutta hiekkaa selvänä kerroksena, muualla vain paikoin. Alla oli steriili, hienohko ja paikoin ruosteinen hiekka ja syvimmällä kohdalla noin 80 cm:n syvyydessä hiesu (kartta s. 5).

Kuopan kaivaminen aikanaan oli näin ollen puhkaissut alkuperäisen huuhtoutuneen kerroksen, jota näkyi koekuopan länsikulmassa, eikä uutta huuhtoutunutta kerrosta ollut ehtinyt kertyä. Kuoppa on siten täytynyt kaivaa viimeksi kuluneiden muutaman sadan vuoden aikana. Koska nokiraita myötäilee kuopan muotoa, on tulta pidetty kaivamisen jälkeen. Palanutta hiekkaa ei tavattu kuopan pohjalla, joten kaiveskelua on mahdollisesti jatkettu tulenpidon jälkeen. Tähän viittaa myös itäreunalla nokiraidan päälle jäänyt sekoittunut hiekka. Ilmeisimmin kyseessä on naurishauta tai muu vastaava jäännös, mutta toisaalta kuoppien suuri lukumäärä voisi viitata myös sotatoimien tuloksena syntyneisiin jäänteisiin (vrt. Myllykylän laaja leirialue 1700-luvulta). Kolmas mahdollisuus on, että kuopat ovat pyyntikuoppia. Paikan pohjoispuoliset pelot nimittäin mitä ilmeisimmin ovat kuivattuja soita, joiden keskelle kulkevat hieman korkeammat harjanteet ovat saattaneet olla eläinten kulkureittejä.

Nokiraidassa ollut hiili oli pientä silppua, josta näytteitä oli vaikea saada kootuksi, eikä sitä kohteiden selvän nuoren iän vuoksi pyritty tekemäänkään.

Kärmevuoren kuopat voitiin siis todeta myöhäisiksi, mutta tämä ei välttämättä merkitse sitä, että kaikki Mäkelän raportissa esitetyt kohteet myös olisivat samanlaisia huolimatta ilmeisestä ulkonaisesta samankaltaisuudestaan. Mäkelän esittämät kohteet olisi syytä kaikki erikseen tarkastaa.

Helsinki 19.3.1986

Anne Vikkula

FK

Vehkalahti Husula Kärmavuori

A. Vikkula 1985

PK 3042 02 REITKALLI 1:20000 HKI 1983

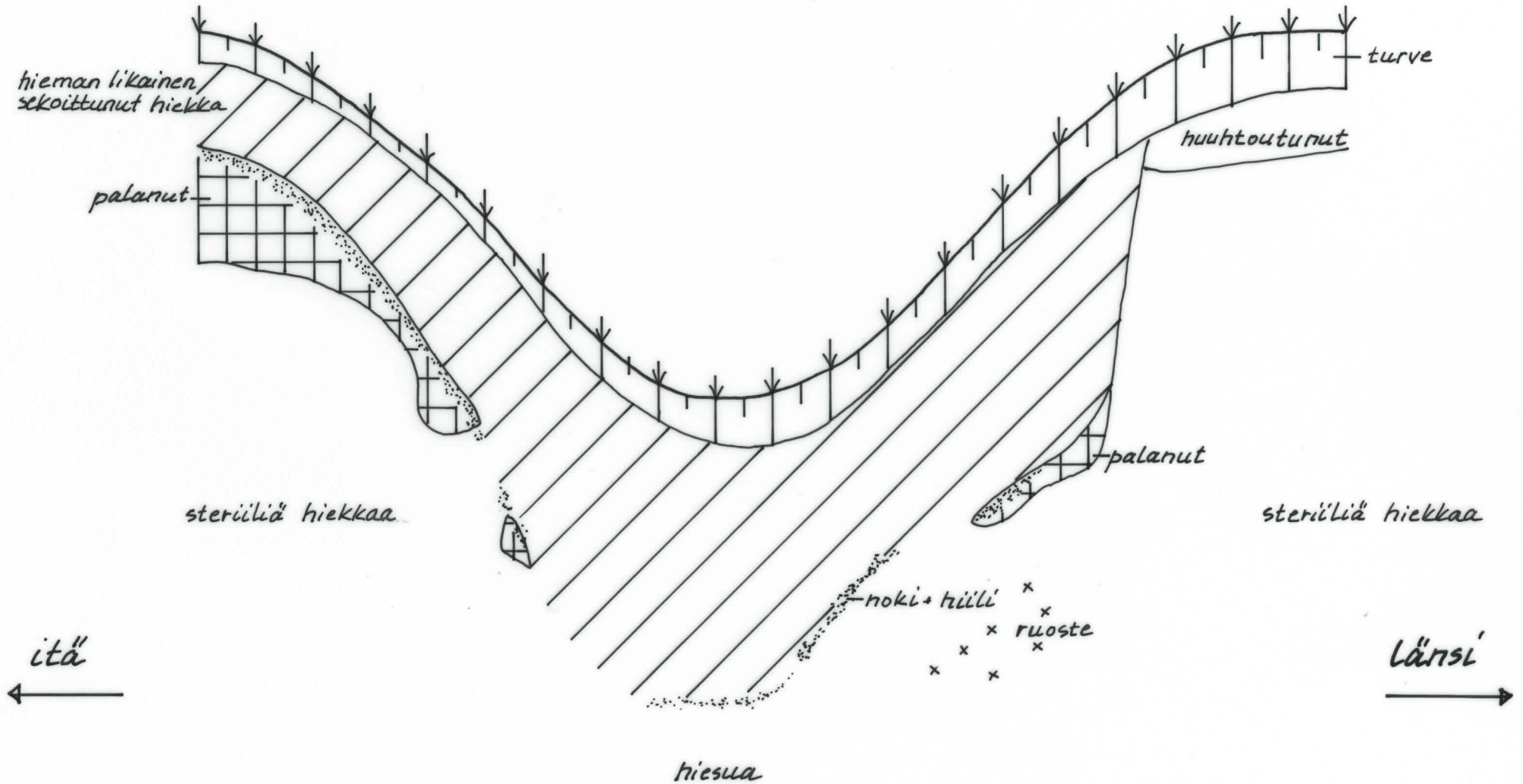
///"Asuinkuoppia" $x = 6724\ 06$ $y = 3508\ 52$ $z = n. 20\ m$ ymp.

Vehkalahti Husulla Kärmekuori

Käsivarainen luonnos "asuinkeuhon" poikkiprofiilista

mk n. 1:10

A. Vikkula 1985

Vehkalahti Husula Kärmekuori

f. 63044-63045

"Asuinkeuhpa-alueen" keskiosan kuoppia, n. W-E

foto A. Vikkula 1985